



Department of Education

North West Province
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GRAAD 10

REKENINGKUNDE

SKOOLGEBASEERDE ASSESSERING 2023

JUNIE-EKSAMEN

MERKRIGLYNE

DATUM: 15 JUNIE 2023

200 PUNTE

TYD: 2½ Uur

Hierdie merkriglyne bestaan uit 13 bladsye.

Vraag 1: AARP-beginsels, Konsepte, Interne beheer en Etiek (20 Punte)**1.1 AARP-beginsels en Konsepte**

Kies 'n term uit Kolom B wat by die beskrywing in Kolom A pas.
Skryf SLEGS die letter (A - J) langs die vraagnommer 1.1.1-1.1.10 in die ANTWOORDEBOEK, byvoorbeeld 1.1.1 C.

1.1.1	E✓	10
1.1.2	J✓	
1.1.3	G✓	
1.1.4	H✓	
1.1.5	I✓	
1.1.6	A✓	
1.1.7	F✓	
1.1.8	B✓	
1.1.9	D✓	
1.1.10	C✓	

1.2	Interne Beheer en Etiek		
	1.2.1	Definieer die term, Etiek.	2
	Daar kan na etiek verwys word as 'n stel beginsels of standarde om te besluit wat aanvaarbare (regte) of onaanvaarbare (verkeerde) gedrag in 'n besigheid is.✓✓		
	1.2.2	Die eienaar van die besigheid is bekommerd oor die koers van diefstal van voorraad uit die stoorkamer. Hy het sedertdien na jou gekom vir raad. Verduidelik TWEE interne beheermaatreëls wat jy dink in die besigheid toegepas moet word om behoorlike beheer oor voorraad te handhaaf.	4
		• Vergelyk die fisiese voorraad met rekords op 'n gereelde (maandelikse) basis / gereelde voorraadtelling. ✓✓ • Verbeter/versterk sekuriteit in die stoorkamers; installering van kameras. ✓✓ • Roteer jou personeel periodiek. ✓✓ • Moenie dat een persoon voorraad bestel, ontvang en aanteken nie✓✓/(Verdeling van pligte)✓ • Laat 'n senior persoon alle voorraadtransaksies magtig/goedkeur. ✓✓ Enige TWEE relevante punte.	

	1.2.3	Die eienaar van die besigheid is ook bekommerd oor die bedrag geld wat tussen aanteken en deponering verdwyn. Gee TWEE interne beheermaatreëls wat die eienaar in plek kan stel om behoorlike beheer oor kontant te hou.
		• Laat een persoon die boekhouding van kontant hanteer en 'n ander een dit deponeer.✓✓ • Stel 'n persoon aan om die opname en deponeerdokumente dubbel na te gaan.✓✓ • Verseker dat alle kontantdeposito's op 'n daaglikse basis gemaak word.✓✓ • Moedig EFO-transaksies aan en kry 'n Bankkennisgewing vir alle transaksies. ✓✓ Enige TWEE relevante punte

4

20

Vraag 2: Rekeningkundige vergelyking**(28 punte)**

Nr.	Rekening gedebiteer	Rekening gekrediteer	Bedrag	Bates	Eienaars-belang	Laste
bv	Skryfbehoeftes	Bank	500	-	-	0
2.1	Bank	Debiteure-kontrole✓	600	+✓ -✓	0	0
2.2	Donasies✓	Handels-voorraad	5 000	-✓	-✓	0
2.3	Handels-voorraad✓	Bank	8 500	+✓ -✓	0	0
2.4	Bank	Verkope✓	30 000	+✓	+✓	0
	Koste van verkope✓	Handels-voorraad	20 000✓✓	-✓	-✓	0
2.5	Toerusting	Krediteure-kontrole✓	40 000	+✓	0	+✓
2.6	Bank	Huur Inkomste✓	1 800	+✓	+✓	0
2.7	Rente op Lening✓	Bank	750✓✓	-✓	-✓	0

28

Vraag 3**(72 punte)****KONTANTONTVANGSTEJOERNAAL VAN TLOKWE HANDELAARS VIR JULIE 2022****KOJ7**

Dok. nr.	D	Besonderhede	Fol	Ontleding van Ontvangste	Bank	Verkope	Koste van verkope	Debiteurekontrole		Diverse rekeninge		
								Ontvang -ste	Korting Toegestaan	Bedrag	Fol	Besonderhede
B/S	1	T. Tekkie			100 000					100 000		Kapitaal
K18	2	Kontantverkope		52 500	52 500	52 500	30 000					
K19	5	S. Suid			5 000			5 000				
KRR	12	Kontantverkope		63 000	63 000	63 000	36 000					
EFO	13	O. Abel			3 600			3 600	200			
B/S	18	T. Thomas			2 500			2 500	250			
EFO	20	O. Abel			9 200			9 200	400			
					235 800	115 500	66 000	20 300	850	100 000		

KONTANTBETALINGSJOERNAAL VAN TLOKWE HANDELAARS VIR JULIE 2022**KB7**

KONTANTREKENING VAN NORMAN HANDELAARS VIR JULIE 2011												
Dok. nr.	D	Besonderhede	Fol	Bank	Handels-voorraad	Skryf-behoeftes	Krediteurekontrole		Diverse rekeninge			
							Betalings	Korting ontvang	Bedrag	Fol	Besonderhede	
EFO	5	Munisipaliteit		12 000					12 000		Water & elektrisiteit	
EFO	10	Thuso Kie.		1 200					1 200		Selfoon	
EFO	12	Moss Winkels		22 450			22 450	2 150				
EFO	15	Bathu Winkels		68 000	66 000	2 000						
EFO	20	Thokoza Versekeraars		6 000✓					4 000✓		Versekering✓	
									2 000✓		Onttrekkings✓	
B/S	25	Total Bank		530✓					245		Bankkoste✓	
									285		Rente op oortrokke rek✓	
EFO	26	Kontant		41 000✓					41 000		Krediteure vir salaris✓	
EFO	28	Norman		8 100✓					8 100		Huur uitgawe✓	
EFO	29	Frasers Handelaars		8 740✓			8 740✓	460✓				
EFO		Parys Bank		4 640✓					4 400		Lening✓	
									240		Rente op lening✓	
				172 660☑	66 000	2 000	31 190	2 610	73 470			19

KREDITEUREJOERNAAL VAN TLOKWE HANDELAARS VIR JULIE 2022**KJ7**

Dok. nr.	D	Krediteure	Fol	Krediteure -kontrole	Handels-voorraad	Skryfbe-hoeftes	Diverse rekeninge		
							Bedrag	Fol	Besonderhede
Fak10	5	Moss Winkels		24 000	10 000		14 000		Toerusting
Fak29	10	Frasers Handelaars		3 300		1 500	1 800		Herstelwerk
Fak33	18	Frasers Handelaars		40 000	40 000				
Fak88	22	Moss Winkels		28 560✓	28 000✓	560✓			
				95 860☑	78 000✓	2 060✓	15 800✓		

7**KREDITEUREAFSLAGJOERNAAL VAN TLOKWE HANDELAARS VIR JULIE 2022****KAJ7**

D/N nr.	Dag	Krediteure	Fol	Krediteure -kontrole	Handels-voorraad	Skryfbe-hoeftes	Diverse rekeninge		
							Bedrag	Fol	Besonderhede
D/N 36	7	Moss Winkels		1 400			1 400		
D/N 37	23	Moss Winkels		✓2 856	✓2 800	✓56			
				✓4 256	✓2 800	✓56	1 400		

6

ALGEMENE JOERNAALVAN TLOKWE HANDELAARS VIR JULIE 2022**AJ7**

		Debiteure-kontrole		Krediteure-kontrole			
		Debiet	Krediet	Debiet	Krediet		
30	Oninbare skuld	16 350✓					
	T. Thomas		16 350✓		16 350☑		
	Skryf die rekening af						
	Telefoon	600✓					
	Advertensies		600✓				
	Herstel fout			-	16 350☑	-	-
							6

DEBITEUREJOERNAALVAN TLOKWE HANDELAARS VIR JULIE 2022**DJ7**

Fakt nr.	D	Debiteur	Fol	Verkope	Koste van verkope
220	2	O. Abel		8 750	5 000
221	21	T. Thomas		✓15 400	✓8 800
				✓24 150	✓13 800

4**DEBITEUREAFSLAGJOERNAALVAN TLOKWE HANDELAARS VIR JULIE 2022****DAJ7**

K/N nr.	D	Debiteur	Fol	Debiteure-afslag	Koste van verkope
45	24	T. Thomas		✓1 400	✓800
46	27	O. Abel		✓1 750	✓0
				✓3 150	✓800

6

TLOKWE HANDELAARS
BALANSSTAATREKENING-AFDELING
BANK

B10

2022					2022				
Julie	31	Totale Ontvangste	KOJ7	235 800✓	Julie	1	Saldo	a/b	18 450✓
						31	Totale Betalings	KBJ7	172 660☑
							Saldo	o/b	44 690☑
				235 800					235 800
Aug	1	Saldo	a/b	44 690					

4

KREDITEUREKONTROLE**B13**

2022					2022				
Julie	31	Bank✓	KBJ7	31 190☑	Julie	1	Saldo	a/b	17 350✓
		Korting ontvang✓	KBJ7	2 610☑		31	Diverse rekeninge	AJ7	95 860☑
		Diverse rekeninge	AJ7	4 256☑					
		Saldo	o/b	75 154☑					
				113 210					113 210
					Aug	1	Saldo	a/b	75 154

8

NOMINALE REKENING AFDELING
VERKOPE N1

					2022				
					Julie	1	Totaal /saldo	a/b	96 000✓
						31	Bank	KOJ7	115 500✓
							Debiteurekontrole	DJ7	24 150✓
									235 650☑

4

ALTERNATIEF**KREDITEUREKONTROLE****B13**

2022 Julie	31	Bank & Korting Onvang✓(31 190☑ + 2 610☑)	KBJ7	33 800☑	2022 Julie	1	Saldo	a/b	17 350✓
		Diverse rekeninge	AJ7	4 256☑		31	Diverse rekeninge	AJ7	95 860☑
		Saldo	o/b	75 154☑					
				113 210					113 210
					Aug	1	Saldo	a/b	75 154

8**KREDITEURE GROOTBOEK VAN TLOKWE HANDELAARS
MOSS WINKELS****KG1**

Datum	Besonderhede	Fol	Debiet	Krediet	Saldo
2022 Julie	1	Saldo	a/b		8 150✓
	5	Faktuur 10	KJ7	24 000✓	32 150
	7	Debietnota 36	KAJ7	1 400✓	30 750
	12	EFO betaling	KBJ7	22 450✓	8 300
		Korting Ontvang	KBJ7	2 150✓	6 150
	22	Faktuur 88	KJ7	28 560✓	34 710
	23	Debietnota 37	KAJ7	2 856✓	31 854☑

8

Vraag 4 Debiteurekontrolerekening en -lys**(28 punte)****ALGEMENE GROOTBOEK VAN MADIBENG HANDELAARS
BALANSSTAATREKENING-AFDELING**

4.1

DEBITEUREKONTROLE

2022 Julie	1	Saldo	a/b	18 130✓	2022 Julie	31	Bank en Korting Toegestaan	KOJ	13 200
	31	Verkope (24 400✓+2 600✓)	DJ	27 000✓			Debiteureafslag	DAJ	1 750
		Joernaaldebite (3 400✓+ 3 000✓+ 150✓)	AJ	6 550✓			Joernaalkrediete	AJ	900
							Saldo	o/b	35 830
				51 680✓					51 680
2022 Aug	1	Saldo	a/b	35 830✓					

10

4.2

Debiteurelys op 31 Julie 2022	Debiet	Krediet
T. Thapelo (2 971 +12 800✓+ 150✓)	15 921✓	
D. Dlamini (5 600 + 180✓- 460✓)	5 320✓	
M. Mokaleng (- 3 000 + 3 000✓)	0✓	
M. Monareng (8 200 – 1 500✓+ 360✓)	7 060✓	
M. Mogorosi (6 029 + 1 500✓)	7 529✓	
	35 830✓	

14

4.3	Lys enige TWEE belangrike dokumente en inligting wat besighede van klante sal benodig voordat hulle krediet aan hulle sal verskaf. Enige twee ✓ ✓ • Salaris advies • Bewys van woonadres • Identiteitsdokument • Bankstaat • Kredietverwysings/ Kredietgeskiedenis • Kontakbesonderhede van familie/vriend en werkgewer
-----	---

2

4.4	Noem TWEE maniere waarop jy debiteure kan aanmoedig om hul rekeninge betyds te betaal. Enige twee ✓ ✓ • Gee korting vir vroeë betalings. • Hef rente op agterstallige rekeninge. • Stuur gereelde aanmanings (SMS'e, telefoonoproepe, rekeningstaat). • Moenie aan agterstallige debiteure verkoop nie.
-----	---

2

Vraag 5: SALARISJOERNAAL**(52 punte)****5.1 BASIESE BEGRIPPE**

5.1.1	D✓
5.1.2	A✓
5.1.3	E✓
5.1.4	C✓
5.1.5	B✓

5**5.2 Antwoord die volgende vrae:****Verduidelik kortliks die verskil tussen "aftrekkings" en "bydraes".**

- Aftrekkings – bedrag wat van die werknemers se salaris of lone afgetrek word.✓✓
- Bydraes – dit is bykomende uitgawes vir die besigheid wat deur die werkgever namens die werknemers gemaak word.✓✓

4**Een van die werknemers is van mening dat om by 'n Pensioenfonds aan te sluit, geldmors is. Stem jy saam met hierdie werknemer? Gee 'n rede vir jou antwoord.**

Ja✓- As hy hierdie geld kan belê in 'n belegging wat hom 'n beter opbrengs oor die lang termyn sal gee.✓

OF

Nee ✓– Dit verskaf 'n gewaarborgde inkomste wanneer die werknemer aftree-ouderdom bereik.✓

2

5.3

SALARISJOERNAAL VAN RATLOU HANDELAARS VIR DIE MAAND GEËINDIG 31 MEI 2023**SJ5**

Werk-nemer	Basiese Salaris	Aftrekkings				Totale aftrek-kings	Netto salaris	Werkgewersbydrae			Totaal
		LBS	Mediese-fonds	Pensioen-fonds	WVF			Pensioen-fonds	Mediese-fonds	WVF	
P. Paul	30 800	5 544✓	3 500	2 310✓	308	11 662✓	19 138☑	3 080✓	7 000✓	308✓	10 388☑
K. Koning	36 800	9 200✓	4 800✓	2 760✓	368✓	17 128✓	19 672☑	3 680✓	9 600✓	368✓	13 648☑
S. Sam	41 800✓✓	11 704✓	5 900✓	3 135✓	418✓	21 157✓	20 643☑	4 180✓	11 800✓	418✓	16 398☑
	109 400☑	26 448☑	14 200☑	8 205☑	1 094☑	49 947☑	59 453☑	10 940☑	28 400☑	1 094☑	40 434☑

41**TOTALE PUNTE****200**